

Högsta gård ser vinster med seminsortimentet Hampshire Legs

Grisar från ekologiska besättningar har i större utsträckning slaktanmärkingar på leder vilket har lett till en efterfrågan på grisar med starkare ben. Genom Quality Genetics seminsortiment Hampshire Legs har anmärkningarna kunnat minskas.

MONICA HANSSON

Nordic Genetics

Vid slaktbesiktning har ekogrisar tre till sex gånger högre förekomst av ledinflammation och övriga ledförändringar än grisar som är uppfödda konventionellt. Det beror främst på att utegrisar vistas i en mer krävande miljö med varierande underlag. I en undersökning som gjordes av SLU 2007 sammanställdes uppgifter från åtta KRAV-besättningar mellan åren 2005-2010 och innefattade slaktskadedata från 40 207 grisar. Sammanställningen visade att andelen ledinflammationer var 2,9 % och övriga ledförändringar var 3,9 %.

EFTERFRÅGAN PÅ ROBUSTARE DJUR

För två år sedan framkom en önskan från KRAV-producenterna till Quality Genetics på slaktgrisar med bättre och starkare ben. Quality Genetics tog önskan till sig och redan veckan därpå togs det fram ett sortiment som gjorde det möjligt att beställa semin från galtar med anlag för bästa benkvalité. Hampshiregaltarna har samma avelsmål som resterande hampshiregaltar på seminstationerna men i detta fall tas semin från de 10 % bästa galtarna med anlag för extra starka och bra ben. Seminsortimentet kallas Hampshire Legs och har kunnat levereras sen sommaren 2010. Kunderna har

– Det är viktigt att grisarna har tillgång till gyttejbad för att svalka sig och förhindra att de blir solbrända, säger Carina Andersson.

FOTO: PÅR HOLM

uteslutande varit producenter med ekologisk produktion.

HÖGSTA GÅRD

På Högsta gård utanför Köping bedriver Carina och Johan Andersson KRAV-produktion sen 2000. Innan omställningen hade de ca 40 saggor i smågrisproduktion. Under 1997 sjönk priserna med 30 % och de fick ibland skicka 40-50 kilos grisar till slakt eftersom ingen ville köpa smågrisar. De tröttnade på situationen och bestämde sig för att bli integrerade. När de surfade runt på internet hittade de information om KRAV.

– Främsta anledningen till omställningen var ekonomin, chansen att få ut mer pengar kunde vi inte motstå och vi tänkte "hur svårt kan det vara"?

De började med 50-60 saggor och har successivt höjt till dagens 80-90 saggor. Fast egentligen räknar de inte saggor utan utgår från att de vill slakta runt 1300 grisar som de gör idag. Första året grisade

saggorna i hyddor men numera grisar de inomhus i vanliga grisionsboxar. De har torv som underlag i boxarna för att skydda smågrisarnas knän och klövar. Efter två veckor släpps fem-sex saggor med smågrisar ut i en hage med vindskydd. När smågrisarna är sex veckor avvänjs de och saggorna flyttas till sinsuggeavdelningen medan grisarna går kvar i hagen tills de är tre till fyra månader gamla. Därefter flyttas de till det slaktgrisstall som de byggde 2006-2008. Slaktgrisstallet är som en trerummare utomhus och under sommaren har de tillgång till bete. Stallet har plats för 400 djur och fungerar väldigt bra.

FÖRBÄTTRING MED HAMPSHIRE LEGS

Carina och Johan köper bara Legs sen det lanserades och de har märkt stor skillnad.

– Ledproblemen är mindre nu och mycket färre djur slås ut innan slakt. Djur som slaktas under höst och vinter har alltid

högre förekomst av ledanmärkingar, men andelen är mycket lägre sen vi började med Legs.

När jag frågar om de behandlar många för ledinflammation i slaktgrisstallet svarar Carina: – Jag kan inte ens komma ihåg när vi behandlade någon där, det var väldigt länge sedan.

Mellan åren 2005-2010 låg ledanmärkningarna för Högsta gård runt 4,2 % men efter att de börjat med Legs-doser ligger siffran runt 3 %. Förra vintern/våren var förekomsten av ledinflammationer närmare 0 %.

REKRYTERING

Inom KRAV får endast 20 % av djuren köpas in från en icke-KRAVbesättning, vid en större andel måste dispens från Jordbruksverket sökas. Det är dock inte lätt att få tag på godkända hybrider så därför köper Carina och Johan in renrasiga yorkshire eller hybrider från avelsbesättningen Ståholms Lantbruk AB. Helst hade de bara velat köpa in hybrider eftersom de

Högsta gård har haft KRAV-produktionen sen 2000.

När smågrisarna är två veckor släpps de ut i en hage tillsammans med fem till sex andra saggor med smågrisar.

tycker att treraskorsningarna är mycket piggare. Ibland använder de sig av någon av hampshiregaltarna Herman och Bosse som de hyr av Quality Genetics.

PRODUKTIONSRISULTAT

Om saggorna klarar den ekologiska produktionen så håller de längre jämfört med när de hade konventionell produktion tycker Carina. Vanligaste utslagsorsaken är att de inte blir dräktiga. Antal producerade smågrisar per årssugga ligger på 22 st och saggorna får 2,07 kullar per år. När de släpps ut i hagen vid två veckor ligger medel per kull på 10,6 st och vid avvänjning är medel 10,2. Dödligheten fram till slakt vid 5,5 – 6 månader är 1 %.

ANNAT TANKESÄTT

Omställningen har inneburit ett ändrat tankesätt säger Carina.

– Från att ha varit en strikt konventionell gård funderar man nu istället på om det är verkligen bra eller inte att använda växtskyddsmedel. Det som har varit svårast i omställningen är växtodlingen, och att

börja odla vall. Hanteringen av djur är också annorlunda. I början om gris kom ut ur hagen blev vi oroliga, nu är det lugnt och man kan nästan ta en fika innan man ger sig i akt att få in grisen. De håller ändå sig i närheten, säger Carina.

Grisarna ingår i växtföljden och de brukar 295 ha. Tidigare har de haft brist på foder men nu arrenderar de 60 ha till.

På senaste tiden har de mest fokuserat på att få bättre betalt för sina grisar men nu ligger fokus på att förbättra betäckningsavdelningen och så småningom bygga nya grisionsboxar. De har också börjat med en gårdsbutik där de säljer en liten del av köttet. Köttet säljer de för 110 kr/kg. De gör ingen reklam för sig men i julas säljer de 10 grisar, och då fick man köpa minst en kvarts gris.

Omställningen ångrar hon inte och påpekar att:

– Man kan bara ångra sådant som man inte gjort och inte sådant som man har gjort. Och man blir ju glad av att se grisarna säger hon och tittar på grisarna som ligger i gyttejölarna. ■